Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including
instructions for authors and subscription
information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Meddelande om nya fynd aj musslor i Hörs sandsten

S. A. Tullberg

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: S. A. Tullberg (1880) Meddelande om nya fynd
aj musslor i Hörs sandsten, Geologiska Föreningen i Stockholm
Förhandlingar, 5:7, 315-317, DOI: [10.1080/11035898009443938](https://doi.org/10.1080/11035898009443938)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898009443938>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or

howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

vinkel, eller ock bildas endast en gren. Siculan otydlig, antagligen tryckt intill den ena grenen. Cellerna som hos *Didymograptus*.

Janograptus laxatus n. sp. — Tafl. 11, fig. 3—9.

Siculan är på de insamlade exemplaren nästan osynlig; troligen är den med sin smalare del tryckt intill grenen, så att den vid pressningen ej synes tydligt skild från denna; grenen synes härigenom i sin primordiala del något bredare. Från siculan utväxer antingen en gren, som med sin rygg lägger sig intill siculan (såsom hos *Monograptus*), eller utvecklas ännu en gren, gående åt motsatt håll. Huruvida denna utväxer från sidan af siculan genom lateral knoppning, eller är en omedelbar fortsättning af siculan, kan ej afgöras. Grenarne äro 1—1,5 mm. breda, slankiga, svagt och oregelbundet böjda, med 9—10 celler på 10 mm. Cellerna korta, lutande mot axeln i ungefär 38—40° vinkel; aperturvinkeln ungefär 40°; mynningkanten är vanligen något konkv.

Förekommer vid Fågelsång i skiffern med *Idiograptus* cfr *mucronatus* vid lokalen 7, oftast i platträckta exemplar.

TULLBERG, S. A., *Meddelande om nya fynd af musslor i Hörs sandsten.*

Såsom tillägg till de uppgifter, dr NATHORST i ett föregående häfte af denna tidskrift lemnat rörande förekomsten af marina mollusker i Hörs sandsten, kan meddelas, att under fältarbetena på bladet »Trolleholm» förlidne sommar en del nya fynd af sådana blifvit gjorda. Vid Dagstorpssjön och i trakten af Vitseröd har herr J. JÖNSSON funnit en stor mängd väl bevarade exemplar af den mussla, som synes vara den i sandstenen allmänast förekommande och hvilken af professor LUNDGREN anses vara identisk med den vid Helsingborg i slipsandstenen förekommande *Cardinia Follini* LUNDGR. — Den bergart, hvari denna mussla förekommer, är mycket rik på fragmentariska aftryck af blåd och stjelkar; de likna något dem hos ett större starrgräs.

En rikare fauna träffades af mig strax söder om Ljungby hed, öster om Brandsberga. På vissä inskränkta områden funnos block af Hörs sandsten i mängd, hvaraf vissä varieteter innehöllo musslor. Man försäkrade, att dessa block vid gräfnig i jorden oupphörligt påträffades, hvarigenom det synes antagligt, att bergarten här antingen är eller varit fast anstående. På det ena stället, beläget öster om Brandsberga mosse, voro musslor allmänna i synnerhet i de mera lösa och finkorniga varieteterna af sandstenen; skiktytorna voro ofta alldeles betäckta af en liten *Lima* med fint strimmadt skal; den redan i fjor i ett löst block vid Hunseröd funna *Avicula*-arten, som blifvit jemförd med *Avicula cygnipes* PHILL., återfans här i flera väl bevarade exemplar; dessutom funnos en *Avicula* närstående *A. inaequalis* SOW., flera *Ostrea*-arter, arter af släktena *Avicula*, *Mytilus*, *Gervillea*, *Placunopsis* samt *Pecten*.

På det andra stället, beläget just vid södra gränsen af Ljungby hed, öster om landsvägen, var den fossilförande bergarten en mera hård och tät sandsten. En af de mest karakteristiska försteningarne är en stor *Lima*, lik *L. gigantea* SOW., som är en utpräglad Lias-art, samt en medelstor *Ostrea*, hvilken träffas rätt ofta; dessutom funnos flera *Pecten*-arter, af hvilka en syntes vara densamme, som i fjor af dr NATHORST träffades i ett block vid Åkarpsmölla; *Avicula* cfr *cygnipes*, arter af sl. *Placunopsis*, *Gervillea*, *Mytilus* och *Rhynchonella*.

Det är påtagligt, att de musselförande block, som i fjor funnos vid de sydvest härom belägna ställena Hunseröd och Åkarpsmölla, ursprungligen härröra från Brandsbergatrakten; faunans prägel och bergartens beskaffenhet visa detta; refflornas riktning häntyder äfven derpå.

Hörs sandsten utbreder sig, i stort sedt, som ett bälte, sträckande sig från Ringsjön åt nordvest längs östra sidan af Söderåsen. Den har påtagligen afsatts i en vik, som norr om åsen stod i förenig med det haf, hvori de kolförande bildningarne afsattes, såsom äfven NATHORST antager (se Bd 5, h. 5, pag. 230). Vid Brandsberga, sålunda närmare mynningen af

viken, finna vi i sandstenen en tydlig marin fauna. Längre åt sydost blir faunan fattigare, dock träffas ännu en och annan saltvattens-mussla; *Cardinia Follini* LUNDGR. förekommer temligen ofta, och i sällskap med den fragment af en växt, som troligen vuxit i vatten, antagligen på samma sätt som *Scirpus maritimus* nu växer i det grunda vattnet vid sandiga kuster. Längst åt sydost, innerst i den ursprungliga viken, i trakten kring Hör, hafva växtlemningar i mängd blifvit inbäddade i sandstenen, endast några få musslor hafva här träffats.

NORDENSTRÖM, G. *Jordskalfvet i Sverige år 1880.*

(Härtill t. d. 12.)

Under innevarande år hafva trenne jordskalf observerats i Sverige. Det första inträffade den 18 januari, det andra den 26 i samma månad, det tredje den 3 Mars.

Det förstnämnda synes varit af mera lokal natur, enär detsamma endast iakttagits inom Hjulsjö socken af Örebro län. Der förmärktes anförde dag *tre* stötar. Först iakttofs omkring kl. 4 på morgonen en svagare stöt. Sedan upprepades skalfvet efter 4 timmar eller kl. 8 f. m. och kändes då vida starkare än det föregående samt uppgifves fortfarit 1 à 2 minuter.

Det andra jordskalfvet hade en vida större utsträckning, men det framgick ej radielt från ett centrum, såsom vid flera föregående jordskalf varit händelsen, utan nära fullt *rätlinigt*, enär detsamma iakttofs mellan kl. 2 och 3 på morgonen ofvan anförde dag i Bollnäs och Ockelbo socknar i Hälsingland, i Svärdsjö socken och i trakten närmast omkring Falun i Dalarne, vid Fredriksberg och Öfre Ullerud i Vermland, eller på en längd af 13 à 14 mil, men ingenstädes på längre afstånd än några få mil i öster eller vester om denna linie.

Det tredje jordskalfvet, som inträffade strax efter 9 e. m. den 3 Mars, förmärktes hufvudsakligen inom Vermland, i Karlstad, trakten af Filipstad, Uddeholm, Sunne, Taberg m. fl.